

## **Overweging Feest van het Heilig Sacrament**

Lezingen: Deuteronomium 8,2-3.14b-16a en Johannes 6,51-58 (jaar A)

18 juni 2017

René Hornikx

Goede mensen

Als ik naar onze kleinkinderen kijk, dan zie ik dat ze van hun ouders voldoende eten en drinken krijgen. Soms is het aanbod groter dan nodig. Echter, als onze kleinkinderen het alleen moeten doen met goed eten en voldoende drinken komen ze niet ver. Naast voeding vragen ze om aandacht. Ze verlangen een luisterend oor, een knuffel op zijn tijd en vertrouwen. Ze komen aanzetten met een boekje om voor te lezen, en nog eens en nog eens. Zo testen ze het vertrouwen van papa.

Dat vertrouwen hebben ze nodig om te groeien en mens te worden. Ze willen hun ouders zien, voelen en ruiken. Als onze dochter van haar werk thuiskomt rennen haar kinderen lachend naar haar toe, terwijl ze roepen mama, mama. Ze hebben mama nodig om in weg te kruipen, troost te vinden, warmte, geborgenheid en een kusje op de zere knie. Kinderen komen tot leven als er voldoende voeding is en liefde, gunnende liefde.

Het volk van God heeft -in de eerste lezing- een woestijntocht van veertig jaren achter de rug. Mozes staat met hen voor de poorten van het beloofde land. Het land van melk en honing, waarvoor geen boom hoeft te worden gekapt en geen dier geslacht. Het beloofde land waar vrede is en liefde in overvloed.

Op deze plek kijkt Mozes achterom. Met veel moeite is het hem gelukt het volk te bevrijden uit de onderdrukking in Egypte. Door het water van de Rode zee trekt Mozes met Gods volk naar de vrijheid. En nog maar amper in de woestijn, twee dagreizen ver en wat doet het volk?

Het begint te morren tegen Mozes. We hebben hier -zo begint het- geen vlees en geen verse groenten. De grond is hier zo hard dat we onze doden niet kunnen begraven. Waren we niet beter in Egypte gebleven? Daar hadden we tenminste vlees, verse groenten en plaats voor onze doden. Na al dit gemopper weet Mozes het niet meer. Het enige wat hij kan doen is in gesprek gaan met God. Aan God legt hij het gemopper van zijn volk voor. God begrijpt het gemopper.

Hij laat Mozes weten dat hij zal zorgen voor voldoende eten in de vorm van manna en voldoende water uit de rots. En God belooft, zoals hij eerder heeft gedaan aan Abram, Isaak en Jacob, zijn volk nooit, nooit in de steek te laten. Overdag is God bij hen in een wolkkolom en 's nachts in een vuurzuil. Maar de ogen van het volk gaan niet open. In de tekenen van brood en water, wolk en vuur herkennen ze God niet. Hun ogen zijn vertroebeld. Ze willen het beloofde land met een overvloed van melk en honing, nu. Niet gisteren en niet morgen, maar nú. Op hún tijd.

De beproevingen in de woestijn zijn er om het volk te leren dat ze eten en drinken, aandacht en liefde niet kunnen krijgen op de tijd die zij verkiezen. Zo gaat het niet in het leven. De woestijntijd is voor het volk nodig om de tekenen te leren verstaan waarin God zijn aanwezigheid laat zien en te leren vertrouwen op God. Maar het volk wordt ongeduldig. Net zoals kleine kinderen

ongeduldig en agressief kunnen worden als ze niet krijgen wat ze nú willen hebben.

Terwijl Mozes op een dag opnieuw in gesprek is met God, op de berg Horeb, bouwt het volk zich een eigen God: een gouden kalf. Op hetzelfde moment ontvangt Mozes van God tien richtingwijzers die er voor zorgen dat het volk in vrijheid, vrede en liefde kan leven in de woestijn. Mozes komt beneden. Ziet het volk in vreugde dansen rond het stierkalf. Mozes wordt witheet van woede en smijt de stenen platen met de tien woorden op het gouden beeld stuk. Hij krijgt spijt en gaat terug de berg op waar hij opnieuw de tien woorden van God ontvangt.

Het volk is onder leiding van Mozes verder getrokken. Gelouterd staan ze voor hun nieuwe toekomst. Ze hebben geleerd dat brood en water, aandacht en liefde, waardering en trouw, goedheid en genade, barmhartigheid en gerechtigheid wordt geschonken door God en dat ze wat ze ontvangen hebben, moeten delen met elkaar. Ze hebben de wet van de graankorrel geleerd. Sterven om leven voort te brengen en daarvan delen zodat niemand iets tekort komt. Het volk van God kwam tot leven toen het besepte dat het van God voldoende voeding ontving en voelde dat God bij hen aanwezig was. Mozes besluit: een mens leeft van meer dan brood alleen.

Twee woorden staan in beide lezingen centraal: brood en aanwezigheid (nabijheid, vertrouwen). Er is een verschil in beide lezingen. In het evangelie is Jezus tastbaar aanwezig, in de eerste lezing is God niet tastbaar aanwezig, enkel in tekens. Er is hier een spanning tussen de aanwezigheid en afwezigheid van God. Jezus doorbreekt deze spanning. We zien Jezus doen wat we hoorden bij Mozes. Want net voor het begin van het evangelie van vandaag heeft Jezus een grote groep volgelingen te eten gegeven. Jezus moet op een innemende manier de mensen toegesproken hebben. Want allen hebben voldoende te eten gekregen. Het was de gewoonte dat mensen in de tijd van Jezus als ze van huis gingen, eten en drinken meenamen. Door het verhaal van Jezus zijn de mensen spontaan hun eten gaan delen met elkaar. Er was zo voldoende voor iedereen. Met het delen van hun mondvoorraad werd niet alleen eten doorgegeven, maar gaven de mensen iets van zichzelf.

'Ik ben het levende brood', zegt Jezus van zichzelf. In deze zin is samengebracht wat mensen naast voeding nodig hebben om te leven. En Jezus heeft heel goed de honger van de mensen gezien. De honger van de mensen toen, is ook onze honger naar voedsel en aandacht.

Op de eerste plaats de honger naar eten en drinken. De honger naar primaire behoeften. Jezus stilt die honger door de vijfduizend eten te geven. Hier ligt een verband met het volk van God in de woestijn. God voedt het volk met manna om geluk in het leven te kunnen vinden. En hier ligt een verband met hongerende mensen in o.a. Eritrea vandaag. Wie geeft hen te eten?

Op de tweede plaats ziet Jezus ook een andere honger bij de mensen en bij ons. Honger naar bevrijding, vrede en geluk, waardering en erkenning. Jezus weet dat deze honger niet gestild kan worden als mensen honger lijden en gebukt gaan onder grote zorgen. Daarom heeft Jezus eerst aandacht voor het fysieke welzijn van mensen. Pas als de primaire behoeften zijn voldaan, zijn mensen er aan toe om iets te doen aan die andere honger, de geestelijke

honger. Het stillen van de honger naar vrede, naar goede relaties en verbondenheid met elkaar en met God. Om die honger te stillen zegt Jezus hen, daarvoor ben ik het levende brood. Daarvoor moeten we zijn 'lichaam eten en zijn bloed drinken', horen we in het evangelie. Met andere woorden ons zijn levenswijze eigen maken, toe-eigenen en daaruit leven.

Brood is dan symbool voor de belangeloze wijze waarop Jezus zich geeft aan mensen en wij delen met elkaar zodat het "goede" gebeuren mag. Bloed is dan symbool van verbondenheid en bevrijding voor allen. Hiermee geeft Jezus aan dat hij altijd solidair is met alle mensen. Hierin horen wij de uitnodiging om solidair te zijn met alle mensen. Brood en wijn, zijn door Jezus geworden tot symbolen van bevrijding, van samen leven in de vrije ruimte van God.

Vandaag komt Jezus tastbaar aanwezig in gebroken brood en gedeelde wijn, komt Jezus om ons eraan te herinneren dat wij de opdracht hebben in zijn naam mee te werken aan bevrijding van mensen. Moge het zo zijn.